

2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΓΚΡΙΚΛΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Εισαγωγικό σημείωμα

Η Χρύσα Λύκου είναι αρθρογράφος σε ηλεκτρονικά περιοδικά. Τα ενδιαφέροντά της, μεταξύ άλλων, είναι οι νέοι και η πολιτική.

Η *genia mas dinei maxi me ta* ΓΚΡΙΚΛΙΣ

Είμαι σε μια ηλικία που θυμάμαι αβίαστα υπολογιστές που έμοιαζαν με πιάνο με ουρά, και κινητά που άνοιγες πορτάκι και τράβαγες κεραία για να μιλήσεις. Κοιτούσα τον πατέρα μου σαν εξωτικό πουλί του δάσους, κάθε φορά που προσπαθούσε να συγχρονίσει τις κινήσεις του, σε κάθε εισερχόμενη κλήση. Τον πρώτο υπολογιστή μάς τον χάρισε ένας γείτονας που μετακόμιζε και μέναμε αρκετή ώρα να τον κοιτάμε με τον αδερφό μου, μην μπορώντας να καταλάβουμε σε τι πραγματικά μπορούσε να μας χρησιμεύσει (γέλια). Κοινή μας απορία, το κοινό χαρακτηριστικό αυτών των δύο συσκευών που εισέβαλαν στο σπίτι μας. Καμιά τους δεν αναγνώριζε τους ελληνικούς χαρακτήρες. Έτσι, καλωσορίσαμε τα greeklish...

Η γενιά μου στα εφηβικά της χρόνια, χωρίς να ρωτήσει κανέναν, κατασκεύασε μια νέα διάλεκτο! Αφαιρέσαμε φωνήεντα κάνοντας αδιανόητη μείξη ελληνικών και αγγλικών λέξεων με λατινικούς χαρακτήρες. Μια νέα επικοινωνία είχε αρχίσει μεταξύ μας, στην οποία δεν μπορούσε να συμμετέχει εύκολα κάποιος ενήλικας, μιας και δεν έβγαζε άκρη με τα όσα σκαρώναμε.

Έτσι κάπως μάθαμε να τη σκαπουλάρουμε με τα ορθογραφικά λάθη. Άσε που δε χάναμε χρόνο με τόνους και τέτοια περιττά. Σιγά τον Ράλλη που κατήργησε την καθαρεύουσα με τη «δημοτική» και μάλιστα κάτω από πιέσεις των λογίων της εποχής. ΜΟΝΟΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ! Απαντούσαμε σε χρόνο μηδέν και ήμασταν φοβερά cool. Χάπατα ακόμη τότε με τον ρόλο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, παίρναμε θάρρος από τον κακό μεν, άμεσο δε τρόπο προώθησης του γραπτού λόγου σε διαφημίσεις.

Το έλα να δεις βέβαια έγινε, όταν εμφανίστηκαν στην πίστα οι πραγματικά μεγάλοι σταρ. Facebook, Twitter, για μας τους γηραιότερους MSN. Πέ-

ρασε η γλώσσα σε άλλα χέρια! Καμιά φορά και εμείς οι ίδιοι δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε τι γράφαμε. Προβληματισμένοι οι καθηγητές, προβληματισμένοι οι γονείς, πέρα βρέχει εμείς. Φήμες θέλουν έναν από το Β2 να έγραψε όλο το διαγώνισμα έκθεσης σε greeklish. Σε άλλα νέα, ο Μπαμπινιώτης έτρωγε κάρβουνα μέσα στα λεξικά του.

«Δεν είναι απλό εργαλείο η γλώσσα. Είναι ο πολιτισμός μας, είναι η ιστορία μας, είναι η σκέψη μας, είναι η νοοτροπία μας, είναι η ταυτότητά μας. Πάνω από όλα η γλώσσα είναι αξία».

Ε, και είχε δίκιο, να πάρει η ευχή! Σπάει ο διάολος το ποδάρι του και από τα πρώτα μαθήματα του εξαμήνου στο πανεπιστήμιο είναι η γλώσσα ως κληρονομιά, πολιτικός και πολιτιστικός μας φορέας. Σκάει κόλα εξεταστικής, αρχίζει το γράψιμο όπως όπως και ξαφνικά κολλάω στην ορθογραφία των λέξεων. Δεν είμαι πια και κάνα πιτσιρίκι, να με δικαιολογούν για τα ορθογραφικά μου. Κρύος ιδρώτας για τη σωστή ορθογραφία. Προσπαθώ να θυμηθώ πώς κλίνεται, βασικούς κανόνες καταλήξεων, τίποτα. Ε, ρε, ξεφτιλίκια...

Εκείνο το βράδυ, η Ακαδημία Αθηνών ήρθε στον ύπνο μου. Κρατούσε έναν τεράστιο κατάλογο με όλα μου τα μπασταρδεμένα μηνύματα σε κινητά και ιστότοπους και μου ψιθύρισε ότι:

«Η γλώσσα που εμπλούτισε όχι μόνο τη λατινική, αλλά και τις κυριότερες ευρωπαϊκές γλώσσες, που έχει και οπτικά συνδεθεί άρρηκτα με το αλφάβητό της, δεν είναι δυνατό να υποστεί μείωση με την κατάργησή του από εμάς τους ίδιους».

Εφιάλτες σαν και τον δικό μου πρέπει να είδαν πολλοί συνομήλικοί μου, λίγο μεγαλύτεροι αλλά και μικρότεροι. Όχι σαν κύμα, αλλά σταδιακά τα greeklish παύουν να είναι ανάγκη μιμητισμού και κακόγουστη μόδα. Τώρα, άμα τύχει και στείλω μήνυμα βιαστικά με λατινικούς χαρακτήρες, πέραν του ότι δε βγαίνει νόημα, μου έρχεται και απάντηση:

«Μίλα ελληνικά, παιδάκι μου, δεν καταλαβαίνω τι λες».

Η γλώσσα είναι σύμβολο κοινωνικής ταυτότητας, πέρα από εργαλείο σκέψης και επικοινωνίας. Δεν τη χρησιμοποιούμε απλώς, παίρνουμε στάση απέναντί της, την αξιολογούμε. Σχεδόν πάντα τη συνδέουμε με κοινωνικές και πολιτικές πεποιθήσεις. Μια γλώσσα υπάρχει ιστορικά, απλώνεται και καθιερώνεται από τη στιγμή που αποκτά γραπτή έκφραση.

Η γραπτή αναπαράσταση της γλώσσας είναι ένα πολύ ισχυρό κομμάτι του νήματος. Συνδέει το παρελθόν με το παρόν. Η άκρη του νήματος θα μπορούσε να είναι η ιστορική ορθογραφία της γλώσσας.

Μου αρέσει η ελληνική γλώσσα! Τη διαβάζω να χορεύει σε ποιήματα και διηγήματα και την καμαρώνω. Πολλές φορές τη νιώθω ατέλειωτη. Για ένα συναίσθημα, σου δίνει έναν σκασμό επιλογές να το εκφράσεις. Και δε μιλάω για οργή και νεύρα, που, αν δε βρίσεις στα ελληνικά, είναι σαν να μην έβρισες. Η γενιά μας, μια χαμένη γενιά, όπως αρέσει σε πολλούς να τη λένε, τα greeklish τα νίκησε. Τα δημιουργήσαμε και τα απορρίψαμε. Αποφασίσαμε με κάποιον τρόπο ότι μπορεί με αυτή τη χώρα να μας δένουν όλο και λιγότερα, η γλώσσα μας όμως είναι αδιανόητα όμορφη.

Χρύσα Λύκου, provocateur.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Δήμος Σιδωνίας Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Οι νέοι εκφράζονται σωστά και διακρίνονται ψηφιακά

Η ταχύτατη εισαγωγή του διαδικτύου στην καθημερινότητα των Ελλήνων τελέστηκε την τελευταία δεκαετία.

Εκτός από τα πάρα πολλά θετικά στοιχεία που επέφερε σε όλους μας, αλλά κυρίως στους νέους που αποτελούν και τους βασικότερους χρήστες, παρουσιάστηκαν και διάφορες αρνητικές πτυχές.

Μια εκ των βασικότερων αποτελεί η κάκιστη χρήση της ελληνικής γλώσσας από τους νέους μας.

Βασικότερες αιτίες αποτελούν η εκτεταμένη χρήση αγγλικών λέξεων (γιατί η αγγλική γλώσσα αποτελεί την «επίσημη» γλώσσα του διαδικτύου) αυτούσιων ή ελαφρά παραλλαγμένων προς το ελληνικό, η απόπειρα να μεταφέρουν στα ελληνικά ξένες εκφράσεις ή γνωμικά τα οποία όμως δεν αποδίδουν κάποιο νόημα στην ελληνική γλώσσα, τα διαφορετικά γλωσσικά χαρακτηριστικά (πτώσεις, χρόνοι) που μπερδεύουν τους νέους και τέλος η κάκιστη ορθογραφία των ελληνικών λέξεων (λόγω του γνωστού φαινομένου των «greeklish»).

Στην προσπάθεια να αντιμετωπιστεί το παραπάνω φαινόμενο, ο Δήμος Σιδωνίας θα διεξάγει διαγωνισμό με συμμετοχή των Λυκείων του Δήμου μας, που θα συνδυάζει και τις νέες τεχνολογίες, με σκοπό να παροτρύνει τους νέους να χρησιμοποιούν σωστά την ελληνική γλώσσα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3**Εισαγωγικό σημείωμα**

Ο Νικηφόρος Βρεττάκος (1912-1991) κατέχει μια από τις κορυφαίες θέσεις στη σύγχρονη ελληνική ποίηση. Υπήρξε σημαντικός εκπρόσωπος της γενιάς του '30 και εξαιρετικά παραγωγικός. «Στην ποίηση» γράφει ο ίδιος «έδωσα την ψυχή μου. Και χωρίς να είμαι βέβαιος ότι είμαι ποιητής, ξέρω τώρα πως δεν είμαι τίποτε άλλο».

Η ελληνική γλώσσα

Όταν κάποτε φύγω
από τούτο το φως
θα ελιχθώ προς τα πάνω
όπως ένα ρυακάκι που μουρμουρίζει.
Κι αν τυχόν κάπου
ανάμεσα στους γαλάζιους διαδρόμους
συναντήσω αγγέλους,
θα τους μιλήσω ελληνικά,
επειδή δεν ξέρουνε γλώσσες.
Μιλάνε μεταξύ τους με μουσική.

Νικηφόρος Βρεττάκος, *Ποιήματα*,
τ. Γ', εκδ. Τρία φύλλα, 1991

ΘΕΜΑΤΑ

- A.** Να παρουσιάσετε συνοπτικά (σε 50-60 λέξεις) και χωρίς δικά σας σχόλια το περιεχόμενο των τριών τελευταίων παραγράφων («Η γλώσσα είναι σύμβολο ... αδιανόητα όμορφη») του **κειμένου 1**. [Μονάδες 15]
- B1.** Θα μπορούσε η συντάκτρια του **κειμένου 1** να είναι η δημιουργός του **κειμένου 2**; Να καταγράψετε την άποψή σας σε ένα κείμενο 70-80 λέξεων. [Μονάδες 15]
- B2. α)** Πώς συνδέεται ο τίτλος του **κειμένου 1** («Η genia mas dinei maxi me ta ΓΚΡΙΚΛΙΣ») με το περιεχόμενό του;
β) Αν ο σκοπός της συντάκτριας του **κειμένου 1** είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη/τριά της για το πρόβλημα των greeklish, με

ποιους τρόπους (γλωσσικές/σημειωτικές επιλογές, εκφραστικά μέσα κ.ά.) φαίνεται ότι επιχειρεί να επιτύχει τον σκοπό της;

[Μονάδες 15]

B3. Στη δεύτερη, τρίτη και τέταρτη παράγραφο («Η γενιά μου ... μέσα στα λεξικά του») του **κειμένου 1**, η συντάκτρια αξιοποιεί το χιούμορ ως μέσο (συγκινησιακής/ συναισθηματικής) πειθούς.

α) Να επιβεβαιώσετε με ένα παράδειγμα την παραπάνω διαπίστωση.

β) Να δείξετε τι επιδιώκει με το συγκεκριμένο μέσο πειθούς.

[Μονάδες 10]

Γ. Αξιοποιώντας τους κειμενικούς δείκτες* (γλωσσικές επιλογές, αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, δομή, πλοκή, χαρακτήρες κ.ά.) του ποιήματος (**κείμενο 3**), να σχολιάσετε το θέμα που θέλει να αναδείξει ο ποιητής σε αυτό. Στο ερμηνευτικό σχόλιο** που θα αναπτύξετε σε 200 περίπου λέξεις να διατυπώσετε και τη δική σας άποψη για το εάν συμμεριζόμαστε σήμερα την ποιητική φωνή.

[Μονάδες 15]

Δ. Η αρθρογράφος του **κειμένου 1** υποστηρίζει τη θέση ότι «η γενιά μας, μια χαμένη γενιά, όπως αρέσει σε πολλούς να τη λένε, τα greeklish τα νίκησε. Τα δημιουργήσαμε και τα απορρίψαμε». Συμφωνείτε με την άποψη αυτή ή όχι και γιατί; Η επαφή των νέων με την τεχνολογία είναι ο μόνος, κατά τη γνώμη σας, λόγος που υιοθέτησαν τη γραφή των greeklish; Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες του κειμένου αναφοράς, να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 300-400 λέξεων που θα εκφωνήσετε σε ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα: «Η γλώσσα των νέων σήμερα».

[Μονάδες 30]

* Βλ. σελ. 298.

** Βλ. σελ. 298.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Ποιο είναι το θέμα της αφίσας (**κείμενο 2**), σε ποιους απευθύνεται και ποιος ο σκοπός της δημιουργίας της;
2. Να δικαιολογήσετε τα σημεία στίξης στις πιο κάτω περιπτώσεις (**κείμενο 1**):
 - Έτσι, καλωσορίσαμε τα greeklish... (αποσιωπητικά)
 - Ε, και είχε δίκιο, να πάρει η ευχή! (θαυμαστικό)
 - «Μίλα ελληνικά, παιδάκι μου, δεν καταλαβαίνω τι λες». (εισαγωγικά)
 - Μου αρέσει η ελληνική γλώσσα! (θαυμαστικό)
3. Να σχολιάσετε τη χρήση του α' ενικού και πληθυντικού ρηματικού προσώπου από τη συντάκτρια του **κειμένου 1**.
4. Να ξαναγράψετε τη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο («Η γενιά μου ... του γραπτού λόγου σε διαφημίσεις») του **κειμένου 1**, αντικαθιστώντας τις ακόλουθες λέξεις ή φράσεις με άλλες που να καθιστούν το ύφος περισσότερο επίσημο: σκαρώναμε, σκαπουλάρουμε, χρόνο μηδέν, φοβερά cool, Χάπατα.
5. i. «Η γενιά μου στα εφηβικά της χρόνια κατασκεύασε μια νέα διάλεκτο!»
 ii. «Φήμες θέλουν έναν από το Β2 να έγραψε όλο το διαγώνισμα έκθεσης σε greeklish».
 iii. «Η γενιά μας τα greeklish τα νίκησε. Τα δημιουργήσαμε και τα απορρίψαμε». (**κείμενο 1**)
 Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική κάνοντας όλες τις αναγκαίες αλλαγές. Πώς διαμορφώνει το ύφος του κειμένου η χρήση της ενεργητικής σύνταξης από την αρθρογράφο;
6. Να βρείτε στο **κείμενο 1** που σας δόθηκε και να καταγράψετε τέσσερα χαρακτηριστικά παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας σχολιάζοντας τον σκοπό που κατά τη γνώμη σας εξυπηρετεί η χρήση της.
7. «Σκάει κόλα εξεταστικής, αρχίζει το γράψιμο όπως όπως και ξαφνικά κολάω στην ορθογραφία των λέξεων»: Να μεταφέρετε το παραπάνω απόσπασμα στον πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας συνώνυμες λέξεις και φράσεις με τις οποίες θα το διαμορφώσετε σε πιο επίσημο ύφος.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Ο Νικηφόρος Βρεττάκος, γράφει ο Μιχαήλ Περάνθης, είναι «Ποιητής της ελεύθερης φαντασίας, αφήνεται σε λυρικές ονειροπολήσεις...». Να αιτιολογήσετε την άποψη αυτή επισημαίνοντας τρία διαφορετικά εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής και να αναφερθείτε στη λειτουργία τους (**κείμενο 3**).